

Kivilehto, M., L. Lahti, T. Pitkänen, E. Pitkäsalo & M. Tervola (toim.) 2024. *Tutkimuksellisia siltoja rakentamassa. Vetenskapliga brobyggen. Building bridges through research. AFinLAn vuosikirja 2024. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja n:o 81. Jyväskylä. s. 1–16.*

**Maija Tervola, Marja Kivilehto, Taina Pitkänen,
Laura Lahti & Eliisa Pitkäsalo**
Tampereen yliopisto

Soveltava kielitiede tutkimuksellisia silloja rakentamassa

Nostot

- Tämän vuosikirjan teema on *Tutkimuksellisia siltoja rakentamassa*, joka nostaa esiin soveltavan kielentutkimuksen monitahoisuutta.
- Vuosikirjaan valitut artikkelit rakentavat siltoja muun muassa tieteenalojen, tutkimussuuntien, toimintaympäristöjen ja aineistotyyppien välille.
- Kielenoppiminen ja -opettaminen ovat edelleen perustellusti soveltavan kielitieteen vahvinta aluetta.
- Soveltava kielitiede hyöttyy monipuolisemmasta kielikäsitysten kirjosta.

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus

Abstract

From time to time, the question arises as to the nature of applied linguistics. Whatever the answers are, applied linguistics is positioned between research and different contexts of action, which allows for a wide range of research topics and settings, as well as cooperation between different actors. The theme of the annual AFinLA Autumn Symposium 2023 and the yearbook 2024 is Building bridges through research. Building bridges through research points to a variety of connections at all levels of research, be it research methods, data types, theoretical approaches, paradigms, language conceptions and disciplines. In this introductory article, the theme will be discussed on the basis of the articles selected for publication. The purpose of this yearbook is to contribute to the debate on the nature of applied linguistics. It aims to broaden and diversify research in applied linguistics and to encourage new and creative approaches to the interaction between language and the social environment.

Keywords: applied linguistics, research methods, context

Tiivistelmä

Aika ajoin herää keskustelu soveltavan kielentutkimuksen luonteesta. Yksimielisyyttä asiasta ei luonnollisesti ole, mutta tutkimusalan ytimessä on asemoituminen kielentutkimuksen ja eri toimintaympäristöjen väliin, mikä mahdollistaa monenlaisia tutkimuskohteita ja -asetelmia sekä yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Vuoden 2023 AFinLAN syyssymposiumin ja 2024 vuosikirjan teemaksi valittiin Tutkimuksellisia siltoja rakentamassa. Tutkimuksellisilla silloilla tarkoitamme erilaisia yhteyksiä kaikilla tutkimuksen tasoilla, olipa kyse tutkimusmenetelmistä, aineistotyypeistä, teoriasuuntauksista, paradigmoista, kielikäsitteistä tai tieteenaloista. Tässä johdantoartikkelissa perustelemme teeman valintaa ja esittelemme julkaisuun valittuja artikkeleita, jotka tuovat esiin erilaisia tutkimuksellisia siltoja. Artikkeleissa käsitellään niin soveltavan kielentutkimuksen vankkaa ydinaluetta, kielikasvatusta, kuin kurotetaan muihinkin toimintaympäristöihin, joissa kieli ja kielenkäyttö ovat merkityksellinen osa ammatillista toimintaa. Tämä julkaisu osallistuu keskusteluun soveltavan kielentutkimuksen tutkimuskohteesta ja merkityksestä kielentutkimukselle. Julkaisun tavoitteena on laajentaa ja monipuolistaa soveltavan kielentutkimuksen piirissä tehtävää tutkimusta ja kannustaa pohtimaan uusia ja luovia ratkaisuja kielen ja sosiaalisen kontekstin vuorovaikutuksen tarkasteluun.

Asiasanat: soveltava kielentutkimus, tutkimusmenetelmät, konteksti

1 Johdanto

Vuoden 2023 AFinLAn syyssymposiumin teemaksi valittiin tutkimuksellisten siltojen rakentaminen. Aikaisempina vuosina syyssymposiumien teemat ovat koonneet kielentutkijoita pohtimaan yhtä keskeistä käsitettä tai aihepiiriä, mutta nyt tarkoituksenamme oli nostaa näkyviin tutkimuksen piirissä muodostettavia erilaisia yhteyksiä. Soveltava kielentutkimus on jo perusajatuksestaan siltoja rakentavaa, sillä siinä yhdistyvät kielentutkimuksen ja muiden alojen intressit (Sánchez 2007). Näin symposiumin teema sopii luontevasti myös taustaksi soveltavan kielentutkimuksen luonteen tarkasteluun.

Soveltavan kielentutkimuksen synnystä ei vallitse yksimielisyyttä, mutta sen katsotaan vakiintuneen tutkimusalana toisen maailmansodan jälkeen. Erityisesti 1960-luvulla alettiin kiinnittää huomiota kieleen käytännön näkökulmasta teoreettisten tarkastelujen ohessa, mistä voidaan mainita esimerkkinä Dell Hymesin (1964) näkemys kielestä osana sosiaalista kontekstia.

Soveltavan kielentutkimuksen teoreettisesta perustasta ja metodologisista suuntauksista käydään aika ajoin keskustelua muun muassa julkaisussa *Applied Linguistics*. Vuonna 2015 ilmestyneen teemanumeron johdantoartikkelissa tarkasteltiin lehdessä ilmestyneiden artikkelien aiheita kahden ajanjakson aikana. Tarkastelusta kävi ilmi, että kielen oppimiseen ja opettamiseen liittyvät aiheet vähenivät 2010-luvulle tultaessa, kun taas sosiaaliseen teoriakehykseen perustuvat artikkelit lisääntyivät (Hellermann 2015). Kyseisen julkaisun vuoden 2016 teemanumerossa pohdittiin soveltavan kielentutkimuksen metodologista pohjaa. Sen todettiin käyneen läpi vastaavia vaiheita kuin muidenkin tutkimusalojen. Metodologisten paradigmakiistojen ratkaisuksi esitettiin monimenetelmäistä lähestymistapaa (*mixed methods*), tutkimuksen vaikuttavuuden nähtiin korostavan soveltavien alojen tärkeyttä ja teknologisen kehityksen nähtiin parantavan ja laajentavan tutkimuksen menetelmävalikoimaa. (Choi & Richards 2016.)

Soveltavalla kielentutkimuksella on periaatteessa yhteys hyvin moniin aloihin, mutta kaikki alat eivät ole saaneet yhtä paljon huomiota (Schmitt & Celce-Murcia 2020). Samaan aikaan soveltavalla kielentutkimuksella on ollut vaihtelevia yhteyksiä myös kielitieteen perustutkimukseen. Soveltava kielentutkimus on toiminut ikään kuin puskurina perustutkimuksen ja muiden alojen välillä (Sánchez 2007). Toisinaan soveltava kielentutkimus on nähty teoreettisen tutkimuksen vastaparina, jolloin kaikki empiirinen tutkimus voidaan lukea soveltavaksi kielentutkimukseksi. Näin soveltavaan kielentutkimukseen kuuluisivat esimerkiksi psykolingvistiikka ja sociolinguistiikka. Toisinaan taas soveltava kielentutkimus on rajattu käsittämään tutkimus, jossa kurotetaan yhteistyöhön toisen tieteenalan tai toimintaympäristön kanssa. Väljästi määriteltynä soveltavan kielentutkimuksen piiriin katsotaan kuuluvan kaikki tutkimus, joka liittyy jollakin tavalla kieleen (Sajavaara 2000: 15).

Soveltavan kielitieteen rinnalla kielenkäytön sosiaaliseen kontekstiin linkittyviä tutkimusaiheita on tarkasteltu myös käännöstutkimuksessa, jota monet tutkijat

pitävätkin yhtenä soveltavan kielentutkimuksen alana. Sekä käännöstutkimusta että soveltavaa kielentutkimusta esittelevissä teoksissa mainitaan tulkkaus ja/tai kääntäminen soveltavan kielentutkimuksen aloina (ks. Aronoff ym. 2017; Wei 2014), mutta alojen välinen suhde ei ole täysin ongelmaton, sillä kaikki käännöstutkijat eivät asemoi tutkimustaan kielentutkimukseksi.

Idea symposiumin ja vuosikirjan teemaan juontaa juurensa soveltavan kielentutkimuksen monitieteisestä perusajatuksista, jossa kielentutkimus nähdään välineenä monien muiden tieteenalojen kysymysten selvittämisessä. Taustalla voidaan nähdä viime vuosisadan alkupuolella yhteiskuntatieteissä tapahtunut kielellinen käänne (*linguistic turn*, ks. esim. Hirschkop 2019), joka sai monet tutkimusalat kiinnittämään huomiota tutkimuskohteensa lisäksi siihen, miten kieli muovaa käsityksiämme maailmasta ja ilmiöistä ja miten tällaista muovaamista tehdään myös enemmän tai vähemmän tietoisesti. Toisaalta on myös nähtävissä, etteivät kaikki alat ole kiinnittäneet yhtä paljon huomiota kielen rooliin; kieli on keskeisessä asemassa joillakin aloilla, kun taas monilta aloilta puuttuu kokonaan kosketus kielentutkimukseen.

Kielentutkimuksen ja muiden alojen yhteyksiä tarkasteltaessa on hyvä pohtia sitä, kumpi soveltaa kumpaa ja mitä soveltaminen käytännössä tarkoittaa. Kielen- ja käännöstutkimuksen julkaisuissa viitataan usein kieltä yhteiskunnallisesta näkökulmasta tarkasteleviin tutkijoihin, esimerkiksi Norman Faircloughiin. Sen sijaan voidaan kysyä, missä määrin yhteiskuntatieteilijät viittaavat kielentutkimukseen ja minkälainen merkitys kielellä on heidän tutkimuksessaan: onko se tutkimuksen väline vai kohde. Kielentutkimusta ja yhteiskuntatieteiden tutkimusta yhdistävä piirre voi pikemminkin olla käsitys kielen ja todellisuuden suhteesta kuin se, miten kieli- tai tekstiaineistoja analysoidaan. Kielen-/tekstintutkimuksen ja muiden alojen tutkimuksen yhteyksiä ja suhteita ovat pohtineet Vesa Heikkinen ja Pirjo Hiidenmaa jo vuonna 1999 (Heikkinen & Hiidenmaa 1999).

Soveltavassa kielentutkimuksessa on vuosien varrella käsitelty eri aihealueita, mutta yksi alue on ollut ylitse muiden: kielen oppiminen ja opettaminen, erityisesti toisen ja vieraan kielen. Tämän ovat todenneet kansainvälisessä kontekstissa esimerkiksi Schmitt ja Celce-Murcia (2020), ja Suomessakin soveltava kielentutkimus on ottanut alan omakseen. Myös tässä julkaisussa kielen oppiminen ja opettaminen ovat vahvasti edustettuina; puolet tämän vuosikirjan artikkeleista koskee koulumaailmaa ja kielten opetusta. Mukana on soveltavan kielentutkimuksen vahvaa aluetta, toisen ja vieraan kielen oppimisen tutkimusta, sekä yleisemmin monikielisyyden tarkastelua koulukontekstissa ja äidinkielen opetukseen kohdistuvaa tutkimusta.

Kielenoppimisen alan keskeisyys soveltavan kielentutkimuksen piirissä on ymmärrettävä sen vahvan yhteiskunnallisen merkityksen kautta mutta myös historiallisesti. Näyttää siltä, että kielen oppimisen tutkimus on ollut pohjana yleisemmän soveltavan kielentutkimuksen synnylle (Schmitt & Celce-Murcia 2020: 3). Suomessa kielenoppimisen tutkimus on ollut alusta alkaen vahvaa ja vahvistunut entisestään kielitaitokäsityksen muuttuessa formalistisesta kommunikatiiviseen ja toiminnalliseen

suuntaan (Dufva ym. 2011; Dufva 2019). Sosiaalista kielikäsitystä voidaan pitää kuluvan ja edellisten vuosikymmenten valtavirtaisena näkemyksenä kielenoppimisesta (Dufva 2019: 75). On huomattava, että tässä suhteessa ensikielen ja toisen kielen oppimisen tutkimusperinteet eroavat toisistaan: ensikielen, etenkin varhaisen kielenoppimisen tutkimus on sijoittunut perinteisesti melko tiiviisti psykolingvistiikan alueelle, mutta toisen kielen oppimista on tarkasteltu ennen kaikkea soveltavan kielentutkimuksen alalla, jossa puolestaan vallitsee sosiaalinen tutkimuskehys (Dörnyei 2008).

Sosiaalisen ja toiminnallisen kielikäsityksen valtaistuminen kielenoppimisen tutkimuksessa on osin kansainvälinen ilmiö ja juontaa juurensa 1990-luvulta tutkimusalalla aiemmin vallinneeseen kognitivismiin kohdistuneesta vastaiskusta, jota esimerkiksi Eurooppalaisen viitekehyksen toiminnallinen kuvaustapa on vahvistanut ja auttanut vakiinnuttamaan (ks. kooste keskustelusta Larsen-Freeman 2007; Little 2008). Kyseessä on radikaali muutos yhdestä paradigmasta toiseen, mitä toisinaan tapahtuu eri tieteenaloilla (Dufva 2019: 75). Tällöin ongelmaksi muodostuu usein se, että yksipuolinen kuva tutkimuksen kohteesta vaihtuu toiseen, lähes yhtä yksipuoliseen kuvaan. Käsitteellinen muutos on tapahtunut myös ilman, että aiemmin tärkeiden kognitiivisen paradigman käsitteiden suhdetta uudempiin sosiaalisen paradigman käsitteisiin olisi tarkasteltu, mikä vaikeuttaa niiden käyttöä paradigmojen väliseen vuoropuheluun (Long 1997: 322). Vaikka tavoite on perusteltu: nähdä kieli ilmiönä entistä laajempänä, monimuotoisempänä ja paremmin todellisuutta vastaavana, se uhkaa jäädä toteutumatta yhden käsityksen ottaessa vallan alan tutkimuksissa.

Viime vuosikymmenten aikana myös tekninen kehitys, erityisesti korpuukset ja niiden automaattinen analysointi, on tuonut paljon uutta kielentutkimukseen. Voisi jopa sanoa, että tekniikka on osin mullistanut tavan tuottaa tietoa kielestä ja tuonut sen myötä paljon uudenlaista tietoa kielestä. Korpusaineistojen käyttö muodostaa ainutlaatuisen linkin kielentutkimuksen ja muiden alojen välille, mutta korpusaineistoja on käsitelty verrattain vähän soveltavan kielentutkimuksen alalla. Vuoden 2023 syyssymposiumissa oli kuitenkin esimerkiksi korpusaineistoja käsittelevä työpaja, jossa esiteltiin, minkälaista tietoa korpusmenetelmillä saadaan parlamenttiaineistoista, eduskuntapuheista ja budjettikeskusteluista (Sandberg ym. 2023). Siltoja rakennettiin myös ihmisen ja koneen välille työpajassa, jonka aiheena olivat toisaalta vuorovaikutuksen, toisaalta digitaalisen diskurssin analyysimenetelmät (Mardsen & Lindholm 2023). Työpajassa esiteltiin muun muassa vuorovaikutusta ja kielenoppimista sosiaalisen robotin kanssa.

Tässä johdannossa esittelemme erilaisia tutkimuksellisia siltoja, joita vuoden 2023 AFinLAN syyssymposiumin esitelmissä ja tämän julkaisun artikkeleissa rakennetaan. Soveltavan kielentutkimuksen perinteiseen alaan, kielenoppimiseen ja opettamiseen liittyvät tutkimukset ovat vahvasti edustettuina tässäkin julkaisussa, mutta valitut artikkelit tuovat joitakin uusia avauksia tai ulottuvuuksia tutkimukseen. Loput artikkeleista kurottavat sen sijaan muille yhteiskunnan aloille, joilla kielentutkimuksen

näkökulma ei ole niin vakiintunut. Nämä artikkelit avaavat osin uusia polkuja soveltavalle kielentutkimukselle.

2 Siltojen rakentaminen tutkimuksellisena metaforana

Soveltava kielentutkimus käsittelee usein aiheita, joissa on läsnä erilaisia ihmisryhmiä ja konteksteja, joten on luontaista, että sellainen tutkimus rakentuu useiden aineistojen ja menetelmien varaan. Monitieteisyys on soveltavassa kielentutkimuksessa luontevaa juuri siksi, että kieli on vain yksi taso tutkittavassa ilmiössä. Koska kieli välittää ja luo merkityksiä, merkitykset liittyvät aina myös johonkin kielen itsensä ulkopuolella olevaan, jossa vaikuttavat muutkin kuin kielen säännönmukaisuudet: ihmistä, ihmisryhmiä, organisaatioita ja fyysistä todellisuutta koskevat lainalaisuudet. Tässä luvussa kuvailemme tarkemmin, miten erilaisia tutkimuksen elementtejä yhdistetään soveltavan kielentutkimuksen tutkimusasetelmissa.

Käytämme tässä artikkelikokoelmassa apuna silta-metaforaa, joka on jokseenkin vakiintunut tutkimuskirjallisuudessa. Englanninkielisessä kirjallisuudessa metaforaa ”*building bridges*” käytetään usein eri tutkimusaloilla kuvaamaan tutkimuselementtien yhdistämistä, tyypillisesti etenkin teorian ja käytännön yhdistämistä. Laajemmin tarkasteltuna silta-metafora nostaa esiin ensinnäkin kehotuksen etsiä ja nähdä yhteensopivia elementtejä kahden näennäisesti erilaisen tutkimusalan, paradigman tai perinteen välillä. Toiseksi se innostaa katsomaan samaa ilmiötä useamman aineiston tai menetelmän avulla, mikä on olennaista kompleksisia ilmiöitä tarkasteltaessa. Lisäksi silta-metafora tuo esiin kaksisuuntaisuuden – siltaa voi kulkea molempiin suuntiin. Soveltavan kielentutkimuksen kannalta tämä tarkoittaa nähdäksemme, että siinä missä kielentutkimus tuo uutta tietoa ja oivalluksia toiselle tieteenalalle tai toiseen toimintaympäristöön, myös toisen tieteenalan tai toimintaympäristön tieto ja oivallukset tuovat uutta kielentutkimukseen. Soveltamissuhde voi myös kulkea toiseen suuntaan: kielentutkimuksessa voidaan käyttää toiselta tieteenalalta omaksuttua menetelmää.

Kun yhdistetään erityyppisiä aineistoja tai menetelmiä, erilaisia tutkimusperinteitä ja tieteenaloja, joudutaan usein tekemään sillanrakennustyötä. Erilaiset elementit eivät välttämättä ole sellaisinaan yhteensopivia, vaan ne ovat vakiintuneet palvelemaan tietynlaista tutkimusasetelmaa ja sisältävät ääneenlausumatonta tietoa esimerkiksi käsitteiden välisistä suhteista ja tutkimuskohteen luonteesta. Tällaisten vakiintuneiden käsitteiden avulla saman alan tutkijat pystyvät helposti käymään vuoropuhelua ja edistämään alan tietorakennelmaa.

Pitkällä aikavälillä tutkimusalan käsitteistö ja sen kuvaama tutkimusparadigma saattavat myös urautua niin, että käsitteet alkavat kantaa mukanaan sivu- ja piilomerkityksiä, jotka liittyvät alalla vallitseviin käsityksiin (Bal 2002). Esimerkiksi Mustanoja ym. (2017) ovat tarkastelleet resurssi-käsitteen käyttöä ja sen sisältämiä konnotaati-

oita ja sivumerkityksiä kielenoppimisen alalla. Puhuminen kielestä resurssina nostaa kielenoppimisesta esiin jakamisen ja käyttämisen merkitykset, kun taas jotkin toiset merkitykset, kuten oppimisen ja taidon, se jättää piiloon (mts. 176). Käsitteiden käyttö runsaine sivu- ja piilomerkityksineen voi vaikeuttaa eri tutkimusalojen ja -suuntausten yhteistyönä tehtävää tutkimustyötä, kun kaikki sivumerkitykset eivät solahda ongelmitta toisen tutkimusalan tai -suuntauksen tietorakennelmaan. Soveltava kielentutkimus ja sille ominainen siltojen rakentaminen siis edellyttävät tutkijalta luovuutta ja laaja-alaista ymmärrystä erilaisista tutkimussuuntauksista.

Vuoden 2023 AFinLAN syyssymposiumissa rakennettiin tutkimuksellisia siltoja useista näkökulmista. Julkaisuun valittujen artikkeleiden lisäksi silta-teema oli keskiössä myös kutsuttujen puhujien esitelmissä.

Tukholman yliopiston pohjoismaisten kielten professori **Mona Blåsjö** tarkasteli esitelmässään kansainvälisen yrityksen sisäistä viestintää valtasuhteiden ja historiallisten rakenteiden näkökulmasta. Keskeisinä teemoina olivat valta, toimijuus, vastustaminen, poissulkeminen ja osallistaminen sekä kielivalinnat ja muut diskurssistrategiat. Diskurssianalyysin ja erityisesti neksusanalyysin avulla Blåsjö osoitti, minkälaisia diskurssistrategioita esihenkilöt käyttävät johtotehtävässään ja miten työntekijät osoittavat vastarintaa esihenkilöiden johtamistapaa kohtaan. Esihenkilöt voivat osallistaa työntekijöitä kutsumalla heitä digitaalisiin kalentereihinsa mutta toisaalta tuntee oman toimijuutensa vähenevän yhteisten kalentereiden myötä. Lopuksi Blåsjö totesi valtasuhteiden olevan kytköksissä perinteisiin työpaikan rooleihin ja historiallisiin rakenteisiin. Näin siltoja rakennettiin nykyisen ja menneen välille.

Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksen ja kielikasvatuksen professori **Mirja Tarnanen** puhui esitelmässään soveltavan kielentutkimuksen moninaisuudesta erityisesti tutkijan identiteetin kannalta. Kun tutkija työskentelee eri tieteenalojen rajapinnoilla, voi myös tutkijan identiteetti muotoutua jonnekin tieteenalojen välille. Tällainen välimaastoon muodostuva tutkijaidentiteetti voi olla haasteellinen, mutta Tarnanen nosti esiin myös sen, miten monitahoisempi ymmärrys voi lisätä tutkijan osaamista.

Tampereen yliopiston englannin kielen apulaisprofessori **Daria Dayter** nosti esitelmässään esiin diskurssianalyysin keskeisen aseman soveltavassa kielentutkimuksessa. Koska kieltä käytetään kaikilla elämäalueilla, diskurssianalyysin avulla päästään käsiksi hyvin laajalle yhteiskunnan eri alueille, politiikan, talouden ja kulttuurin piiriin sekä yksilön psykologisiin ja sosiaalisiin ilmiöihin. Dayter rakensi esitelmässään siltaa erityisesti diskurssianalyysin ja korpuslingvistiikan välille. Laajat verkkokeskusteluista kerätyt digitaaliset aineistot mahdollistavat pureutumisen kielellä vaikuttamisen tapoihin kulttuurisesti polttavissa aiheissa, joita ovat esimerkiksi sukupuolittava kieli ja misogynia.

Myös julkaisuun valitut artikkelit rakentavat monenlaisia tutkimuksellisia siltoja. Soveltavan kielentutkimuksen perinteiselle ydinalueelle eli kielenoppimisen ja opettamisen alueelle asemoituvat artikkelit rakentuvat usean tutkimuselementin tai

näkökulman yhdistämiselle. Kosonen ja Intke-Hernandez rakentavat siltaa sosiaalisen ja kognitiivisen paradigman välille tarkastellessaan kieltä yhtä aikaa kehollisena ja kognitiivisena ilmiönä. Scotson puolestaan yhdistää artikkelissaan kielenoppimista ja positiivisen psykologian viitekehystä aikuisten kielenoppimiseen.

Sen lisäksi että kielenoppimisen ja -opettamisen alueelle sijoittuvat artikkelit rakentavat siltaa eri viitekehysten välille, siltaa rakennetaan myös erilaisten oppimiskontekstien sekä kielenoppimisen ja arviointikäytänteiden välille. Esimerkiksi Räsänen käsittelee artikkelissaan kahta oppimiskontekstia, luokkahuonetta ja sen ulkopuolista, *"in the wild"*-kontekstia ja yhdistää tutkimusta ja pedagogisia käytänteitä. Väättäinen ja Marjokorpi yhdistävät tutkimuksessaan ainedidaktiikan ja arviointitutkimuksen näkökulmia sekä perusopetuksen valmistavan ja yleisopetuksen konteksteja vastaavien maahanmuuttajaoppilaiden näkökulmasta. Leontjev, Huhta ja Koskela yhdistävät tutkimuksessaan puolestaan diagnostista ja dynaamista arviointikehystä. Lisäksi tutkimuksessa yhdistyy niin ikään kaksi eri kontekstia: lukion englannin kielen opetus ja ylioppilaskirjoitusten lukutaitovaatimukset.

Kaikki koulukontekstiin sijoittuvat artikkelitkaan eivät käsittele oppimista tai opettamista vaan saattavat tuottaa erilaista tietoa eri tarkoituksiin, esimerkiksi Vainikan ja Määtäen artikkelin keskiössä on koulussa työskentelevän kulttuuritulkkin toimijuus. Samantyyppinen aineisto ja menetelmä voivat myös johtaa erilaiseen tutkimusasetelmaan, esimerkiksi sekä Koiviston ja Kingelin-Orrenmaan että Rautajoen tutkimusaineistoina ovat journalistiset tekstit ja analyysimenetelmänä kriittinen diskurssianalyysi, mutta tutkimusten menetelmälliset lähestymistavat ovat erilaisia. Siinä missä Koivisto ja Kingelin-Orrenmaa tarkastelevat aineistoaan laadullisesti, Rautajoen tutkimus on pääasiallisesti määrällinen.

Muuhun kuin kielenoppimisen kontekstiin sijoittuvissa artikkeleissa ovat vahvasti edustettuina osallisuus ja saavutettavuus. Osallisuus tulee esiin erityisesti Jousmäen, Lehdon, Pienimäen ja Ikkasen artikkelissa, jossa tarkastellaan työtä etsivien maahanmuuttajien työllistymistä paikkatutkimuksen näkökulmasta ja korostetaan toisaalta työpaikkojen vastuuta kielitaidon kehittämisessä ja toisaalta aikuisten maahanmuuttajien omaa aktiivisuutta. Palvelujen saavutettavuus erityisryhmien näkökulmasta on puolestaan aiheena Hyppösen ja Salmelan sekä Kainulaisen artikkeleissa. Hyppönen ja Salmela tarkastelevat pankkipalvelujen ja Kainulainen sosiaalihuollon valvotun tapaamisen palvelun saavutettavuutta. Kielellinen saavutettavuus on esillä myös Suomisen artikkelissa, jossa tutkitaan lakitekstien ymmärrettävyyttä ja käytettävyyttä.

Saavutettavuus onkin viime vuosina noussut selkokielen kehitystyön ja tutkimuksen myötä uudeksi alueeksi, jossa kaivataan niin eri tutkimusalojen välisiä yhteyksiä kuin eri toimintaympäristöjen yhteistyötä. Saavutettavuuden suosio tutkimusaiheena kuvastaa omalta osaltaan soveltavassa kielentutkimuksessa jo pitkään vallinnutta suuntausta: yhteiskunnan marginaalisten väestöryhmien huomioimista. Esimerkiksi edellisen AFinLAN syyssymposiumin ja vuosikirjan teema osallisuus nosti esiin juuri tätä suuntausta.

Saavutettavuuteen liittyvät tutkimusaiheet ovat entistä tärkeämpiä yhteiskunnan ja kulttuurin monimuotoistuesssa. Marginaalisiin väestöryhmiin kohdistuva tutkimus voi kuitenkin myös lokeroida tiettyjä väestöryhmiä, jolloin ryhmät eivät koe olevansa tasavertaisia eikä heihin suhtauduta tasavertaisina yhteiskunnan ja kieliyhteisön jäseninä, mikä voi haitata osallisuuden tosiasiallista toteutumista. Vaarana on, että esimerkiksi maahanmuuttotasaustaiset nähdään kielitaidon ja työllistymisen näkökulmasta yhtenäisenä ryhmänä ja yleisesti autettavien roolissa. Maahanmuuttotasaustaiset ovat kuitenkin heterogeeninen ryhmä, josta vain osa alun perinkään hyötyy autettavan roolista. Lisäksi maahan muuttaneiden tavoite on tulla ajan myötä yhteiskunnan täysivaltaisiksi jäseniksi, jolloin autettavan rooli voi jopa haitata tätä kehitystä. Tässä vuosikirjassa Jousmäen ym. artikkeli korostaa maahanmuuttotasaustaisten oman aktiivisuuden ja vastuun merkitystä kotoutumisprosessissa.

Kielikäsitteen suhteen artikkeleissa on nähtävissä toisaalta soveltavan kielentutkimuksen valtavirtaa edustavaa lähestymistapaa, jossa kieli nähdään ennen kaikkea sosiaalisena toimintana (esim. Väättäinen & Marjokorpi; Räsänen). Toisaalta osa artikkeleiden tutkimuksista tarkastelee kieltä yksilön psykologisena ilmiönä (esim. Suominen). Useissa artikkeleissa, joissa tutkimuksen fokus on yksilön kielitaidossa tai -tiedossa, tutkittavaa ilmiötä tarkastellaan kuitenkin laajemmassa sosiaalisessa kielenkäyttökontekstissa (Hyppönen & Salmela; Hankala ym.; Jousmäki ym.). Eri kielikäsitteitä myös yhdistellään, esimerkiksi Leontjevin, Huhdan ja Koskelan artikkelissa yhdistetään erilaisista kielikäsitteistä ammentavia arviointikehyksiä.

Syyssymposiumin ja vuosikirjan teema, siltojen rakentaminen, toteutuu tavalla tai toisella kaikissa julkaisuun valituissa artikkeleissa, vaikka kirjoittajat eivät välttämättä eksplikoi, miten siltoja rakennetaan heidän artikkeleissaan. Joissakin käsikirjoituksissa siltojen rakentamista kuitenkin eksplikoidaan. Esimerkiksi Kosonen ja Intke-Hernandez toteavat laajentavansa empirian avulla ”ymmärrystä sosiolingvistisistä käsitteistä kognitioon liittyvän mallin avulla. Tässä mielessä tutkimuksemme voi ajatella paitsi rakentavan siltaa sosiolingvistiikan, kognitiotieteen ja ruumiinfenomenologian välille, myös kurottavan sosiolingvistiikasta kohti kognitiivista kielentutkimusta”.

3 Artikkelien esittely

Olemme valinneet tähän vuosikirjaan 13 artikkelia, jotka jollakin tavalla rakentuvat usean tutkimuselementin yhdistämiselle. Samalla ne tuottavat uutta tietoa kielen roolista erilaisissa yhteiskunnallisissa konteksteissa. Artikkeleista seitsemän sijoittuu kielenoppimisen alueelle: edustettuina ovat niin perusopetus, lukio-opetus, korkeakoulun kielikeskusopetus, ulkomailla tapahtuva suomen kielen opetus kuin opettajankoulutuskin. Kuusi artikkelia puolestaan sijoittuu muuhun kuin kielenop-

pimisen kontekstiin, esimerkiksi pankkialalle, sosiaalihuoltoon sekä journalistisiin ja lakiteksteihin. Kaikki artikkelit ovat käyneet läpi vertaisarvioinnin.

Mari Hankala, Päivi Torvelainen, Eija Aalto, Merja Kauppinen, Sanna Mustonen ja Mirja Tarnanen tarkastelevat luokanopettajaopiskelijoiden kielen analysointikykyä ja käsitteiden käyttöä osana kielitiedon opintojakson diagnostista testiä. Kirjoittajat esittelevät monitulkintaisia ja merkitykseltään epämääräisiä virkkeitä, joita opettajaopiskelijat ovat kuvailleet ja analysoineet oman kielitietonsa perusteella. Kirjoittajat osoittavat, että opiskelijat analysoivat kielen merkityksiä melko monipuolisesti mutta lähestyvät merkitysten tulkintaa myös normatiivisesti oikein-väärin-asteikolla. Kirjoittajat peräänkuuluttavat opettajankoulutukseen ja äidinkielenopetukseen laajempaa ja monitahoisempaa keskustelua kielen mahdollisuuksista ja tavoista välittää merkityksiä.

Annikki Hyppönen ja Eveliina Salmela raportoivat toteuttamastaan tutkimuksesta, jossa tarkastellaan pankkialan saavutettavuutta ja sen suhdetta tietoturvaan pankkialan toimijoiden haastattelupuheessa. Kirjoittajat tutkivat pankin asiakaspalvelijoiden ja saavutettavuusasiantuntijoiden käsityksiä sisällöllisestä saavutettavuudesta ja sen toteutumisesta pankkipalveluissa. Haastatteluista käy ilmi, että sisällöllinen saavutettavuus nähdään olennaisena osana pankkien palvelustrategiaa ja pankkipalvelut merkityksellisinä kaikille käyttäjille, olivatpa heidän kykynsä millaisia tahansa. Kirjoittajat huomauttavat, että potentiaalisia tietoturvaasteita pidetään kuitenkin ensisijaisesti käyttäjän kognitiivisiin kykyihin liittyvänä ongelmana eikä niinkään palvelujen muotoilun ongelmana.

Henna Jousmäki, Liisa-Maria Lehto, Hanna-Mari Pienimäki ja Päivi Iikkanen tarkastelevat artikkelissaan kielitaidon ja maantieteellisen paikan yhteyttä maahanmuuttajien työllistymiseen. Heidän mukaansa yleinen käsitys siitä, että kielitaito on avain työelämään, ei välttämättä pidä paikkaansa, ja ainakin kielitaidon merkitys on erilainen eri puolilla Suomea. Työllistyminen on monimutkainen prosessi, jossa paikallisilla verkostoilla voi olla ratkaiseva rooli. Kirjoittajat myös muistuttavat, että kielitaitoa ei tulisi arvioida pelkästään työhönoton yhteydessä, sillä kielen oppiminen jatkuu työssä ja on siten koko työyhteisön vastuulla.

Mira Kainulainen käsittelee artikkelissaan Valvotun tapaamisen säännöt -sarjakuva-asiakirjaa. Keskeinen kysymys koskee viestintätilanteiden saavutettavuutta ja sarjakuva-asiakirjan käytettävyyttä, kun palvelua käyttävät asiakkaat ovat vaikeissa elämäntilanteissa. Kainulainen hyödyntää tutkimuksessaan käännöstieteestä peräisin olevaa menetelmää, funktionaalista tekstianalyysia. Tulokset osoittavat, että sarjakuva-asiakirja on monella tapaa käyttäjäkeskeinen. Kainulainen toteaa, että asiakirjan käyttäjäkeskeiset ominaisuudet voivat tukea käyttäjän osallisuutta sosiaalihuollon palvelutilanteissa.

Johanna Koiviston ja Zea Kingelin-Orrenmaan aiheena on urheilu-uutisissa raportoitu valmentajien epäasiallinen käyttäytyminen ja sen ilmeneminen negatiivisena palautediskurssina. Tutkimuksen aineistona toimivat päivälehtien urheilu-uutiset ja menetelmänä kriittinen diskurssianalyysi. Analyysinsä perusteella Koivisto ja

Kingelin-Orrenmaa toteavat, että vaikka uutisten välittämä tieto ei vastaa todellisia valmennustilanteita, urheilu-uutiset antavat kuitenkin viitteitä kyseisestä ilmiöstä ja vahvistavat ja uusintavat käsityksiä urheilumaailmassa vallitsevista käytännöistä.

Hanna Kosonen ja Minna Intke-Hernandez tutkivat haastatteluaineiston avulla, miten yliopiston kielikeskuksen opiskelijat hahmottavat kielen oppimista ja käyttöä suhteessa tilaan ja kehoonsa. Lisäksi he selvittävät kielen omistajuuden rakentumista opiskelijoiden kertomuksissa. Aineistosta nousee esiin opiskelijoiden kokemuksia nähdä ja kuulla tulemisesta, kehollisesta olotilasta sekä materiaallisen ja sosiaalisen ympäristön vaikutuksesta niin verkko- kuin lähiopetuksessakin. Aineiston perusteella kielen omistajuus rakentuu kehon ja tilan vuorovaikutuksessa ja on jatkuvassa liikkeessä. Kirjoittajat toteavat, että kehollisuuden huomioiminen ei ole pelkästään pedagoginen lisä vaan olennainen osa oppimisprosessia.

Dmitri Leontjev, Ari Huhta ja Kristina Koskela selvittävät vieraan kielen lukutaitoa englannin lukio-opetuksessa. He tarkastelevat englannin kielen lukutaidon osatekijöitä ja niiden arviointia sekä operationalisointia eri ryhmien näkemysten kautta. Artikkelissa pohditaan, mitä englannin opettajat, lukiolaiset ja ylioppilaskirjoitusten sensorit hahmottavat lukutaidon osatekijöiksi ja miten nämä käsitykset suhteutuvat diagnostisen ja dynaamisen arvioinnin kehyksiin. Artikkelista käy ilmi, että erityisesti opiskelijoiden parempi ymmärrys lukutaidon osatekijöistä, esimerkiksi metakognitiosta tai sanojen päättelytaidosta, helpottaisi myös arvioinnista saatavan palautteen hyödyntämistä oppimisessa.

Marja Rautajoen artikkeli käsittelee alustatalouden representaatioita saksalaisessa ja suomalaisessa talouslehdessä vuosina 2017–2021. Lähestymistapoina toimivat kriittinen diskurssianalyysi ja korpuslingvistiikka. Analyysinsä perusteella Rautajoki toteaa, että saksalainen ja suomalainen lehti tuovat esiin erilaisia näkökulmia. Saksalainen lehti keskittyy alustatyön saksalaiselle yhteiskunnalle ja Saksan työmarkkinoille asettamiin haasteisiin, kun taas suomalainen lehti ottaa sallivamman kannan ja korostaa alustatyön yrittäjähänkeä ja sen mahdollisuuksia. Saksalaisessa lehdessä esitetyt representaatiot edustavat laajempaa tarvetta osallistua alustatyötä koskevaan keskusteluun ja tarkastella sitä kriittisesti.

Ella Räsänen tarkastelee artikkelissaan amerikkalaisten yliopisto-opiskelijoiden suomen kielen oppimista luokkahuoneen ulkopuolella, *”in the wild”*. Neksusanalyysia ja diskurssianalyysia käyttäen hän osoittaa, millainen vaikutus portfoliotehtävän tehtävänannoilla on opiskelijoiden tuottamien pohdintojen sisältöön. Tulokset osoittavat opiskelijoiden kierrättävän ja uudelleentulkitsevan tehtävänannon sanamuotoja osana omaa pohdintaansa. Räsänen mukaan opettaja voisi tehtävänantoja kehittämällä tukea opiskelijoiden valmiuksia hyödyntää luokan ulkopuolisia kielenkäyttökokemuksiaan kielen oppimisen resurssina.

Mia Scotson lähestyy artikkelissaan aikuisten S2-oppijoiden suomen kielen oppimista positiivisen psykologian näkökulmasta. Hän tarkastelee yksilölle ominaisimpien luonteenvahvuuksien eli ydinvahvuuksien vaikutusta kielenoppimiseen.

Tutkimus osoittaa, että ydinvahvuudet edistävät hyvinvointia, ja siksi niiden käyttämisestä kielenoppimisessa on laajempikin hyöty, koska valtakielen oppiminen lisää S2-oppijoiden yhteiskunnallista osallisuutta. Vahvuuksien käyttämisestä tulee kuitenkin säädellä, koska toisaalta liian vähäinen ja toisaalta myös liiallinen käyttö voivat haitata oppijan toimijuutta ja hyvinvointia.

Riitta Suominen tarkastelee artikkelissaan lakitekstien käytettävyyttä ääneenajattelumenetelmän avulla. Tutkimuksen koehenkilöinä ovat juristit, päätösvalmistelijat ja maallikot, jotka kokeellisessa tilanteessa lukevat lakitekstiä ja osoittavat, mitkä tekstipiirteet vaikeuttavat tai edistävät lukemista. Tämänkaltaisilla käytettävyyksysteillä saadaan yksilöityä tietoa tekstien käytettävyydestä. Suominen ehdottaakin, että kielen ymmärrettävyyden arviointi voitaisiin liittää osaksi lainvalmistelua erityisesti niissä laeissa, jotka koskevat laajasti kansalaisia.

Mari Vainikka ja Simo Määttä pohtivat artikkelissaan niin kutsutun kulttuuritulkin roolia ja vertaavat sitä asioimistulkin roolin. Kirjoittajat käyttävät aineistoinaan puolistrukturoituja haastatteluja ja soveltavat aineiston analyysissä sosiologian ja kulttuuriantropologian käsitteitä: roolia, toimijuutta ja affektiivista kasvotyötä. Analyysi osoittaa, että kulttuuritulkkien laajaan toimijuuteen perustuva affektiivinen työ on olennaista maahanmuuttajaperheiden ja koulun välisen luottamuksen rakentamisessa. Kulttuuritulkin rooli eroaa asioimistulkin roolista, jossa referentiaalisten kieli-ideologioiden koetaan usein heikentävän osallistujien keskinäistä ymmärrystä.

Ella Väättäinen ja Jenni Marjokorpi tarkastelevat artikkelissaan vastasaapuneiden oppilaiden tiedonalakohtaisten lukutaitojen ja suomen kielen arviointiin kehitetyn työkalun pilotointikierroksen tuloksia. Tutkimuksen aineisto koostuu arviointityökalun tuottamista raporteista, joista voidaan tarkastella oppilaan toimintaa työkalun parissa. Väättäinen ja Marjokorpi selvittävät, mitä työkalun tehtävät kertovat vastasaapuneiden oppilaiden suomen kielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan lukutaidoista ja minkälaista dynaamisen arvioinnin periaatteisiin pohjautuvaa tukea työkalu tarjoaa oppilaille. Pilotoinnin mukaan alakouluikäiset oppilaat hyödynsivät työkalun tarjoamaa tukea ja onnistuivat tuen avulla tiedonalakohtaisia lukutaitoja vaativissa tehtävissä.

4 Päätelmiä

Yleensä ajatellaan, että yhteiskunnan muuttuessa muuttuvat niin tutkimusaiheet kuin niiden teoria- ja metodipohjakin. Näin varmaan onkin, mutta jotkin aihealueista säilyttävät merkittävyytensä vuodesta toiseen. Verrattaessa tämän julkaisun artikkeleiden aiheita johdannossa mainittuihin *Applied Linguistics* -julkaisussa olleisiin aiheisiin molemmista välittyy monitieteisyys, mutta myös yksi aihealue ja lähestymistapa ovat vahvasti edustettuina: kielenoppiminen ja -opettaminen sekä sosiaalinen käsitys kielestä. Kyseisessä julkaisussa mainittu monimenetelmäisyys ilmenee tämän

julkaisun artikkeleissa toisaalta tutkimusmenetelmien, toisaalta analyysimenetelmien yhdistämisenä. Myös teknologian kehitys ja sen hyödyntäminen sekä soveltavan kielentutkimuksen vanha rinnakkaisalue, käänntiede, ovat edustettuina. Artikkeleista voidaan nähdä, että soveltavassa kielentutkimuksessa hyödynnetään eri tieteenalojen käsitteitä ja menetelmiä monipuolisesti. Varsinkin kasvatustiede ja yhteiskuntatieteet ovat hyvin edustettuina.

Soveltavan kielentutkimuksen piirissä on toisinaan ollut havaittavissa pyrkimystä yhdenmukaiseen kielikäsitykseen ja kielenoppimiskäsitykseen, mutta nähdäksemme yhdenmukaisuuden tavoite ei palvele soveltavaa kielentutkimusta eikä kieleen liittyviä tiedontarpeita. Kieli on jo itsessään niin moninainen ilmiö, ettei mikään yksittäinen käsitys tai paradigma tavoita sen olemusta. Tarkasteltaessa kielen yhteyksiä muihin inhimillisiin ja todellisuuden ilmiöihin on selvää, että tarvitaan useita lähestymistapoja ja näkökulmia. Yksittäiset tutkijat tai tutkimusryhmät eivät myöskään pysty tavoittamaan kielen koko olemusta omassa työssään, vaan joudumme valitsemaan aina rajatun tarkastelukulman. Tutkijan on tärkeää valita ja perustella omaan tutkimustehtäväänsä sopiva kielikäsitys ja paradigma.

Tästä ei tule tehdä sellaista johtopäätöstä, että jokin tietty tarkastelukulma olisi sinällään parempi kuin toinen vaan että eri tutkimuksen tulokulmat valottavat kielestä ja siihen kytkeytyvistä ilmiöistä vain yhtä puolta. Keskustelu soveltavan kielentutkimuksen laajoista teoreettisista ja tutkimuskohteen luonteeseen liittyvistä kysymyksistä edellyttää, että luovumme oikean paradigman noudattamisen vaatimuksesta (ks. Hamunen 2019: 10). Tutkimusalan kehittäminen ei tarkoita oikeamman kielikäsityksen vakiinnuttamista vaan laajemman ja monipuolisemman käsitysten kirjon näkemistä ja eri käsitysten vuoropuhelun edistämistä. Tämä on nähdäksemme tärkeää, jotta soveltava kielentutkimus pystyisi tulevaisuudessa vastaamaan yhä vaikeampiin kieleen liittyviin kysymyksiin monimutkaisessa yhteiskunnassamme. Tähän julkaisuun valitut artikkelit osoittavat, että soveltavassa kielentutkimuksessa on tilaa erilaisille kielikäsityksille ja että myös niiden yhdistäminen on monimutkaisten kieleen liittyvien ilmiöiden tutkimuksessa hyödyllistä.

Tämäkertainen teema AFinLAN syysseminaarissa ja vuosikirjassa poikkeaa merkittävällä tavalla aiemmista teemoista. Kun valitsimme teemaksi tutkimuksellisia suhteita kuvaavan metaforan sisältökäsitteen sijaan, otimme pienen riskin ja asetimme symposiumin vieraille ja artikkelien kirjoittajille hieman epätavallisen haasteen: pyysimme kiinnittämään huomiota pikemminkin tutkimuksen abstrakteihin rakenteellisiin seikkoihin jonkin tietyn aihepiirin sijaan. Teeman valintaa voi pitää onnistuneena sikäli, että monet AFinLAN tutkijoista tarttuivat teemaan ja nostivat tutkimuksessaan esiin rohkeasti uusia yhdistelmiä, joita heidän tutkimuksestaan löytyi, tai jopa rakensivat varta vasten uusia ulottuvuuksia. Nähdäksemme vieläkin rohkeampiin ja perusteellisempiin yhdistelmiin olisi soveltavan kielentutkimuksen alalla edellytyksiä, ja toivomme, että niin kirjoittajat kuin muutkin soveltavan

kielentutkimuksen tutkijat jatkaisivat siltojen rakentamista. Erityisesti käsitteistöjen ja paradigmojen vuoropuhelun edistäminen edelleen olisi alalla tärkeää.

Tämä vuosikirjan numero voi vain hieman laventaa soveltavan kielentutkimuksen alaa ja osoittaa sille muutamia uusia suuntia. Me toimittajat kannustamme tämän julkaisun myötä pohtimaan edelleen uusia laajennuksia uusiin suuntiin siltä pohjalta, missä kaikissa kysymyksissä yhteiskunnassa tarvitaan kielen osuuden tarkastelua.

Kirjallisuus

- Aronoff, M. & J. Rees-Miller (toim.) 2017. *The Handbook of Linguistics*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons.
- Bal, M. 2002. *Travelling Concepts in the Humanities. A Rough Guide*. Toronto: University of Toronto Press.
- Blåsjö, M. 2023. Text, språk och digitala medier på jobbet. Tillämpad språkvetenskap i ett komplext samhälle (Text, language and digital media at work. Applied linguistics in a complex society). Plenaariesitelmä AFinLAN syysseminariumissa 9.–11.11.2023, Tampereen yliopisto.
- Choi, S. & K. Richards 2016. Introduction to the Special Issue: Innovation in Research Methods in Applied Linguistics. *Applied Linguistics*, 37 (1), 1–16.
- Dayter, D. 2023. Triangulation in discourse analysis: building bridges between methods and data types. Plenaariesitelmä AFinLAN syysseminariumissa 9.–11.11.2023, Tampereen yliopisto.
- Dufva, H., M. Aro, M. Suni & O.-P. Salo 2011. Onko kieltä olemassa? Teoreettinen kielitiede, soveltava kielitiede ja kielen oppimisen tutkimus. Teoksessa E. Lehtinen, S. Aaltonen, M. Koskela, E. Nevasaari & M. Skog-Södersved (toim.) *AFinLA-e: soveltavan kielitieteen tutkimuksia 3*. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA, 22–34.
- Dufva, H. 2019. Kielten oppimisen tutkimuksesta. Käänteitä ja virtauksia. Teoksessa M. Hamunen, T. Nieminen, T. Kelomäki & H. Dufva (toim.) *Käänteitä ja käsitteitä. Näkökulmia kielitieteelliseen keskusteluun*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 61–86.
- Dörnyei, Z. 2008. *The Psychology of Second Language Acquisition*. Oxford University Press.
- Hamunen, M. 2019. Johdanto. Käänteitä ja kääntämissiä, käsitteitä ja käsittämisiä. Teoksessa M. Hamunen, T. Nieminen, T. Kelomäki & H. Dufva (toim.) *Käänteitä ja käsitteitä. Näkökulmia kielitieteelliseen keskusteluun*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 7–30.
- Heikkinen, V. & P. Hiidenmaa 1999. Me ja muut tekstintutkijat. *Virittäjä*, 103, 84–92.
- Hellermann, J. 2015. Three Contexts for My Work as Co-Editor: Introduction to the Special Issue. *Applied Linguistics*, 36 (4), 419–424. <https://doi.org/10.1093/applin/amv043>
- Hirschkop, K. 2019. Introduction: Linguistic turns as social theory. Teoksessa K. Hirschkop (toim.) *Linguistic Turns, 1890–1950: Writing on Language as Social Theory*. Oxford University Press. <http://www.doi.org/10.1093/oso/9780198745778.003.0001>
- House, J. 2006. Text and Context in Translation. *Journal of Pragmatics*, 38 (3), 338–358.
- Hymes, D. (toim.) 1964. *Language in Culture and Society: A Reader in Linguistics and Anthropology*. New York: Harper & Row.
- Larsen-Freeman, D. 2007. Reflecting the cognitive-social debate in second language acquisition. *The Modern Language Journal*, 91 (1). <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2007.00668.x>
- Little, D. 2008. *The Common European Framework of Reference for Languages and the development of policies for the integration of adult migrants*. <http://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802fc0b1> [luettu 19.6.2024]
- Long, M. H. 1997. Construct Validity in SLA Research: A Response to Firth and Wagner. *The Modern Language Journal*, 81 (3), 318–323. <https://doi.org/10.2307/329306>
- Mardsen, E. & L. Lindholm 2023. Q&A Workshop: Research Methods and Challenges. Digital Discourse and Interaction Group Thematic Workshop. Työpaja AFinLAN syysseminariumissa 9.–11.11.2023, Tampereen yliopisto.

- Mustanoja, L., M. Tervola, K. Sandberg & M. O'Dell 2017. Kielen resurssit ja yhteiskunnallinen eriarvoistuminen. Teoksessa S. Latomaa, E. Luukka & N. Lilja (toim.) *Kielitietoisuus eriarvoistuvassa yhteiskunnassa – Language awareness in an increasingly unequal society*. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA, 161–180.
- Sajavaara, K. 2000. Soveltava kielentutkimus. Teoksessa K. Sajavaara & A. Piirainen-Marsh (toim.) *Näkökulmia soveltavaan kielentutkimukseen. Soveltavan kielentutkimuksen teoriaa ja käytäntöä*. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus, 13–30.
- Sánchez, W. 2007. On the nature of applied linguistics: Theory and practice relationships from a critical perspective. *GiST: Education and Learning Research Journal*, 1, 98–114.
- Sandberg, K. ym. 2023. Monitieteinen työpaja laskennallisten menetelmien käytöstä parlamenttiaineistoissa. Työpaja AFinLAN syyssymposiumissa 9.–11.11.2023, Tampereen yliopisto.
- Schmitt, N. & M. Celce-Murcia 2020. An overview of applied linguistics. Teoksessa N. Schmitt & M. P. H. Rodgers (toim.) *An introduction to applied linguistics*. Oxon / New York: Routledge.
- Tarnanen, M. 2023. Soveltavasta kielentutkimuksesta ja identiteetin luomisesta tieteiden rajapinnoilla. Plenaariesitelmä AFinLAN syyssymposiumissa 9.–11.11.2023, Tampereen yliopisto.
- Wei, L. (toim.) 2014. *Applied Linguistics*. Malden, MA: Wiley Blackwell.